

Una tarda històrica

El musicòleg Oriol Pérez Treviño escriu sobre la pèrdua de Joan Guinjoan

Joan Guinjoan | Arxiu 440Clàssica

Hi ha dies que un sap que, per sempre més, no podrà oblidar. Per la tristesa o per la corroboració de saber i comprovar el pas del temps. Ahir va ser, per a qui signa aquestes línies, un d'aquests dies.

A la tarda d'ahir, enmig de la meva habitual relectura de Cap d'Any d'aquesta joia de la poesia del segle XX que són els *Four Quartets* (1943) de **T.S. Eliot**, en la magnífica traducció d'**Àlex Susanna** i que va servir com a contrapunt sever a la no menys habitual matinal de valsos vienesos conduïts enguany pel mariscal **Christian Thielemann**, vaig rebre una felicitació d'any nou de la mezzosoprano **Marta Infante**. Em comentava com, a partir d'avui 2 de gener, iniciava els assajos de *L'enigma di Lea* de **Benet Casablancas** que s'ha d'estrenar el proper 9 de febrer al Gran Teatre del Liceu.

Parlar del Liceu, personalment, m'implica sempre recordar la primera vegada que vaig assistir-hi. Va ser un 20 de novembre de 1987 amb un *Tannhäuser* de **Richard Wagner**. Ho vaig fer acompanyat de qui, aleshores, era la meva professora de música: **Maria Josep Besson**. Feia molts dies que no sabia res d'ella, i la darrera vegada que vaig poder-hi parlar, les notícies no eren gens bones a causa de la recaiguda en una malaltia. Vaig decidir enviar-li un *whatsapp*, però aquest m'assenyalava que aquell número només podia ser convidat a participar. Vaig pensar el pitjor i, en efecte, una consulta per la xarxa em va fer coneixedor que el passat 18 d'agost es va dir l'últim adeu a la Maria Josep, una extraordinària contralt que va viure molts anys a Londres en

el món del musical, i que abans havia format part a Catalunya de l'elenc del musical del *Flor de nit* de la companyia **Dagoll Dagom**, i darrerament era la directora del **Cor de Vallferosa** en el projecte *Iter Luminis* de **Lídia Pujol**.

Vaig intentar passar la tarda com vaig poder, amb un volt amb cotxe inclòs i perdent el temps per les xarxes socials. Devien ser poc més de les 10 de la nit quan el pianista i promotor cultural **Josep M. Escribano** m'enviava un lacònic missatge: aquesta tarda ha mort **Joan Guinjoan**. Tot pensant que aquella era una notícia que ja corria, vaig decidir fer un no menys lacònic missatge al Twitter, "Ha mort Joan Guinjoan". No comença gaire bé l'any.

He de dir-ho ràpidament. Coneixia molt poc **Joan Guinjoan**. Recordo haver pres contacte amb ell per primera vegada a Discos Castelló del carrer Tallers, on era habitual una tertúlia compartida entre els melòmans que anàvem a deixar-nos els calés allà i on els seus venedors no eren només això. Eren autèntics mestres de cerimònia, profunds coneixedors i que em van ensenyar moltes, moltes coses. Eren **Xavier Cester**, actualment excel·lent crític musical del *Diari Ara*, i **Marc Benguerel**, fill del compositor **Xavier Benguerel**. Va ser en una d'aquelles tertúlies a peu dret a la botiga on, per què amagar-ho, la meua arribada era sempre incendiària com pertocava a un *enfant terrible*, vaig veure per primera vegada en viu **Joan Guinjoan**. Anys després vaig coincidir amb ell en una taula rodona al Centre d'Arts Santa Mònica celebrada amb motiu de l'exposició que vaig comissariar sobre **Josep M. Mestres Quadreny**. Aquell va ser, en efecte, el cop que més vaig poder parlar abastament amb **Guinjoan**.

En un món musical tan habituat a posar pells de plàtan, de misèries humanes, enveges i crítiques ferotges per l'esquena entre uns i altres, he de dir que **Joan Guinjoan** era sempre una personalitat respectada de manera unànime i elogiosa, fins i tot en postures irreconciliables. Crec que no cal dir noms. Això, juntament amb una obra que no et deixa mai indiferent i que era reconeguda en un país a qui li costa tant reconèixer el talent propi, però també fora de casa nostra, feia de **Guinjoan** un dels més grans entre els nostres compositors vius.

No havien passat ni cinc minuts d'haver penjat el tuit que em va trucar **Víctor Garcia de Gomar**, director artístic del Palau, amb la veu trencada i demanant-me quina era la font d'on havia tret aquella notícia. El tuit que estava sent força retuitejat quan encara cap font oficial havia anunciat la notícia. Quan li vaig explicar d'on provenia va ser quan en va corroborar la fiabilitat, i em va explicar el projecte d'encàrrec d'una cantata que tenia entre mans el Palau, amb textos d'**Antoni Clapés**, de com havien celebrat amb un dinar el passat novembre el 87è aniversari i de com, en efecte, els darrers dies estava ingressat i que el mateix **Guinjoan** li havia demanat que no el visitessin.

Van seguir missatges i trucades dels diaris nacionals *El Punt-Avui*, comptes com *L'apuntador* que em demanaven d'on sortia la notícia. He de reconèixer que els ho vaig agrair. En un món tan propens a la rumorologia, a les anomenades *fake news*, en definitiva, a la postveritat, la mort d'un dels compositors catalans vius més destacats no mereixia, en absolut, una trolejada.

Més enllà dels habituals estèrils reconeixements necrològics cap a la seva figura, merescudíssims, a un li agradaria que tota aquesta energia es transformés i es traduís en una major presència i freqüència de la seva música a les nostres programacions, cosa sobre la qual no puc deixar de mostrar el meu escepticisme. Seria, tanmateix, el millor homenatge que podríem fer-li.

Comencem un any nou i, certament, el nostre país cada dia sembla més orfe de grans personalitats. A les morts el passat 2018 de **Màrius Sampere**, **Lluís Duch** o **Montserrat Caballé**, ara hi hem d'afegir la de **Joan Guinjoan**. Un món antic sembla anar-se'n i, sigui dit de passada, no sé veure quin és el nou. Ahir me'n vaig adonar.